

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

Izveštaj o ispunjenju obaveza opština iz Evropske
agende za period
januar – decembar 2024.

Priština, 2025.

Sadržaj

Skraćenice	Error! Bookmark not defined.
Uvod	Error! Bookmark not defined.
Izvršni rezime	Error! Bookmark not defined.
1. POLITIČKI KRITERIJUMI.....	7
1.1 Javna administracija (uprava)	7
1.2 Civilno društvo	8
1.3 Borba protiv korupcije i terorizma.....	9
1.4 Zaštita kulturnog nasleđa.....	11
2. EKONOMSKI KRITERIJUMI	12
2.1 Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije.....	12
2.2 Porezi	12
2.3 Preduzeća i politike industrije.....	13
3. EVROPSKI STANDARDI.....	13
3.1 Poljoprivreda i ruralni razvoj.....	13
3.2 Energija	14
3.3 Zaštita zajednica.....	19
3.4 Prava, sloboda i bezbednost	19
3.5 Upravljanje granice i migracija.....	20
PREPORUKERE.....	23

Skraćenice

EU	Evropska unija
ATB	Akcionni timovi za bezbednost
EK	Evropska komisija
OSBZ	Opštinski savet za bezbednost u zajednici
LSJB	Lokalni saveti za javnu bezbednost
MALS	Ministarstvo administracije lokalne samouprave
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
NVO	Nevladina organizacija
NPEI	Nacionalni program za evropske integracije

Uvod

Ovaj izveštaj predstavlja sprovođenje obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende tokom perioda januar – jun 2024. godine. Uzimajući u obzir da je Nacionalni program sprovođenja SSP-a pravno obavezujući dokument za sve institucije Kosova, Ministarstvo administracije lokalne samouprave je posvećeno ispunjenju obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende.

U cilju koordinacije aktivnosti, MALS je sprovelo nekoliko načina za rešavanje pitanja na lokalnom nivou kako bi guralo napred evropsku agendu, ističući: koordinaciju procesa planiranja, izradu generalnog plana za obaveze opština u procesu evropskih integracija, izradu individualnih planova opština kao i izradu izveštaja o ispunjavanju obaveza opština iz Evropske agende za period januar-decembar 2024..

Izveštaj ima važnu i značajnu ulogu u sprovođenju aktivnosti na lokalnom nivou u oblasti evropskih integracija, uzimajući u obzir odgovornost koju opštine imaju prema građanima i javnim institucijama. Cilj ovog izveštaja je da predstavi i pruži opštinske podatke građanima, lokalnim i međunarodnim institucijama, nevladinim organizacijama i svim drugim interesnim grupama, na osnovu kriterijuma utvrđenih od strane Evropske unije.

Izvršni rezime

Tokom perioda januar - jun 2024. godine, 31 opština Republike Kosovo je izvestilo, dok 7 opština (Đakovica,

Istok, Leposavić, Zvačan, Zubin Potok, Mamuša, Klokot) nije podnelo izveštaje tokom ovog perioda. Izveštaj se zasniva na 55 aktivnosti/mera i 177 pitanja/pokazatelja koji spadaju u odgovornosti i nadležnosti opština, za koje je Ministarstvo administracije lokalne samouprave zatražilo konkretne aktivnosti od opština. MALS, je opštinama dostavila sva pitanja koja proizilaze iz NPEI-a, iz zaključaka sektorskih pododbora kao i iz izazova izveštaja EK-a o Kosovu. Što se tiče ukupne strukture, izveštaj se fokusira na glavne oblasti aktivnosti koje se odnose na političke kriterijume, ekonomske kriterijume, evropske standarde, a izveštaj takođe odražava realno stanje dostignuća opština, ali ujedno i izazove za naredne godine

U okviru **političkih kriterijuma** predstavljena su dostignuća na lokalnom nivou u oblastima:

- Javna uprava,
- Ombudsman,
- Civilno društvo,
- Borba protiv terorizma,
- Zaštita i kulturno nasleđe.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar – decembar 2024. godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune oko **54%** planiranih aktivnosti u oblasti političkih kriterijuma

U okviru **ekonomskih kriterijuma**, predstavljena su dostignuća na lokalnom nivou u oblastima:

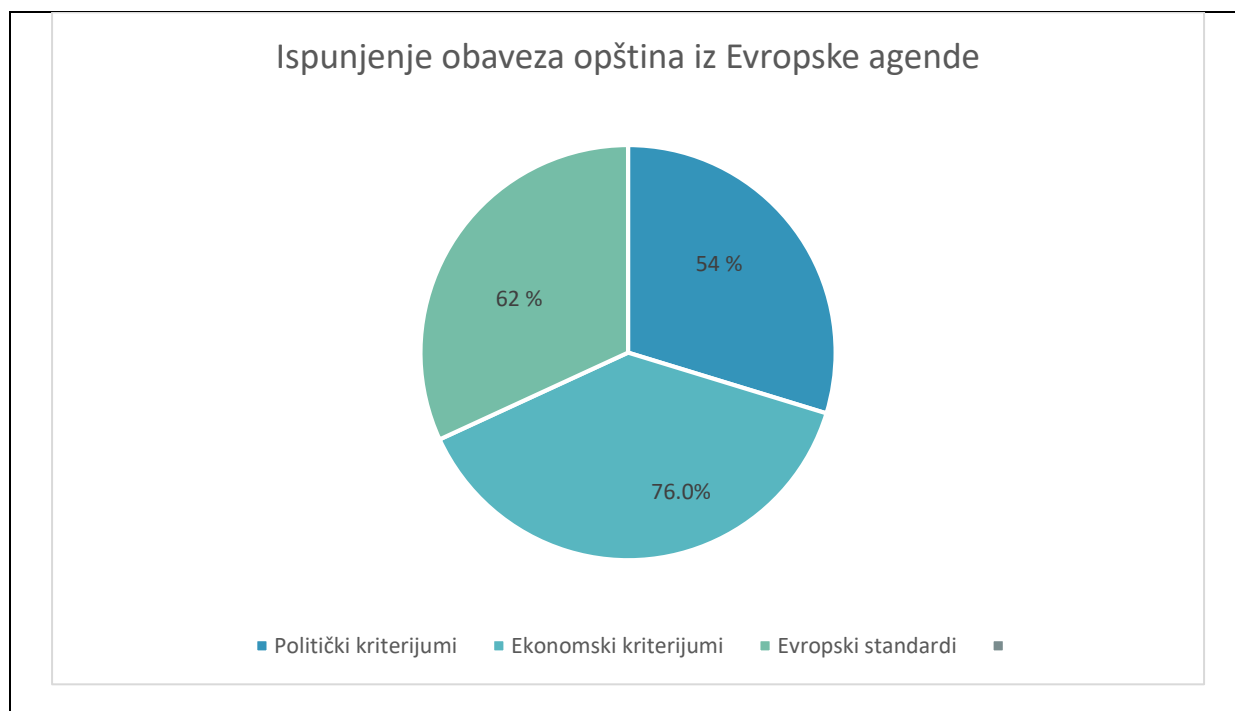
- Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije,
- Porezi,
- Preduzeća, industrijska politika i unutrašnje tržište.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar – decembar 2024. godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune oko **62%** planiranih aktivnosti u oblasti evropskih standarda.

U okviru **evropskih standarda**, predstavljena su dostignuća na lokalnom nivou u oblastima:

- Poljoprivreda i ruralni razvoj,
- Energija,
- Pravosuđe i osnovna prava, zaštita manjina,
- Pravo,
- Sloboda i bezbednost,
- Upravljanje granicom i migracija,
- Obrazovanje i kultura,
- Životna sredina, zaštita potrošača i javno zdravlje.

Ukupno, opštine su uspele da ispune oko **64%** obaveza koje proizilaze iz Evropske agende, a koje spadaju u nadležnost sprovođenja lokalne samouprave

Grafikon 1: Ispunjenje obaveza opština iz Evropske agende

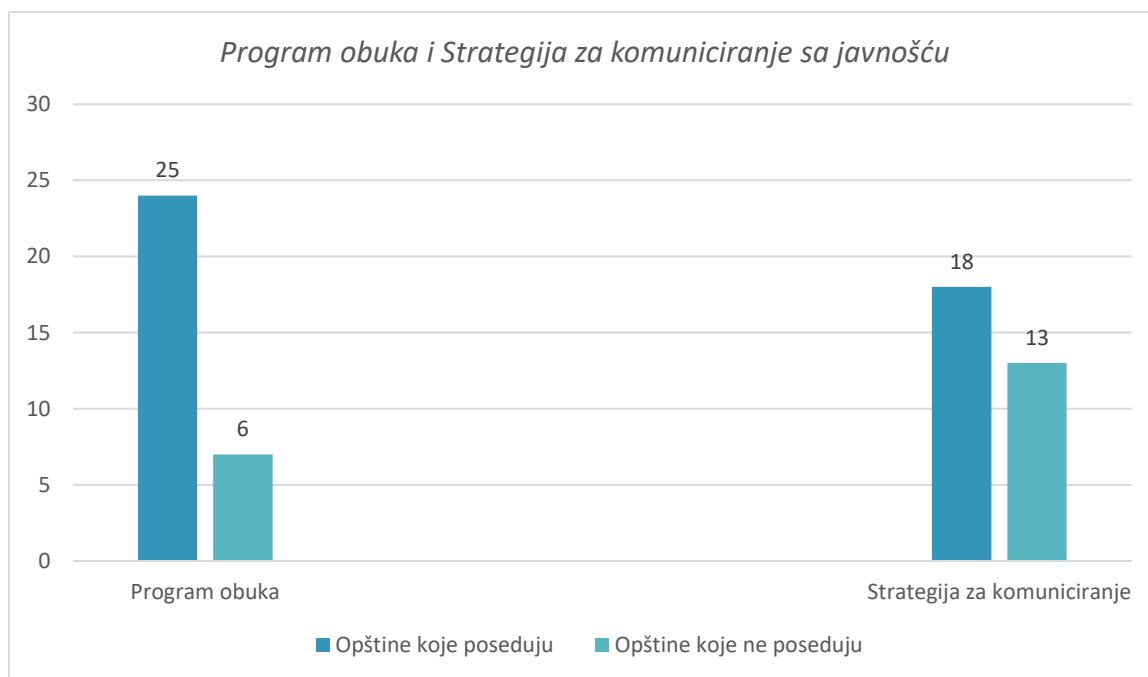
1. POLITIČKI KRITERIJUMI

1.1 Javna administracija (uprava)

Jedna od glavnih oblasti koje spadaju u okviru političkih kriterijuma je funkcionisanje lokalne javne uprave. U okviru ove oblasti, opštine Republike Kosovo su preduzele aktivnosti koje se odnose na obezbeđivanje potrebnih kapaciteta za lokalnu upravu, povećanje kvaliteta javnih usluga za građane, povećanje efikasnosti i transparentnosti, kao i izgradnju efikasnijih mehanizama odgovornosti u odnosu sa građanima.

U okviru mera za povećanje kapaciteta ljudskih resursa, u 25 opština (Peć, Junik, Prizren, Suva Reka, Glogovac, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Lipljan, Kamenica, Kosovo Polje) izradile su program obuka za 2024. godinu, dok 6 opština (Štrpce, Dečane, Podujevo, Ranilug, Severna Mitrovica, Obilić) nisu izradile ovaj program za izveštajni period.

U cilju daljeg poboljšanja okvira politike u oblasti uprave, u pregledu opštinskih podataka možemo videti da od 31 opštine koje su izvestile u 18 opština (Peć, Junik, Prizren, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Štimlje, Mališevo, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka) izradile su Strategiju za komuniciranje i odnose sa javnošću, dok u 13 opština (Štrpce, Glogovac, Dragaš, Južna Mitrovica, Podujevo, Vitina, Ranilug, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo brdo, Kosovo Polje, Kamneica, Obilić) ovaj dokument nije izrađen.

Grafikon 2: Program obuka i Strategija za komuniciranje sa javnošću

Takođe, godišnji plan komunikacije do sada su 23 opština (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Klina, Kačanik, Elez Han, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kamenica), izradile, dok 8 opština (Štrpce, Dragaš, Priština, Srbica, Gračanica, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Kosovo Polje) još nisu izradile.

Što se tiče sprovođenja Administrativnog uputstva (MALS) br. 06/2018 o minimalnim standardima javnih konsultacija, 28 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečani, Orahovac, Dragaš, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) dok jedna opština (Priština) delimično primenjuje i dve opštine (Vitina i Severna Mitrovica) ne primenjuj. Međutim, ako pogledamo dole iznete podatke, možemo primetiti da se odredbe Administrativnog uputstva još uvek ne primenjuju na odgovarajućem nivou jer su rezultati javnih konsultacija u odnosu na sve predloga koje iznesu građani ili potrebnim objašnjenjima u vezi sa razlozima odbijanja zahteva građana ili drugih interesnih grupa objavljuju se u značajnom broju opština.

Administrativno uputstvo (MALS) br. 06/2018 o minimalnim standardima javnih konsultacija utvrđuje da je u svakoj opštini odgovorna za koordinaciju procesa javnih konsultacija jedinica, odnosno službenik za javne komunikacije, i u skladu sa tim do sada su 28 opštine (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica), koje su imenovalе službenika koji je odgovoran za koordinaciju procesa javnih konsultacija, dok u 3 opštine (Dečane, Ranilug, Severna Mitrovica) još uvek nije imenovan službenik koji je odgovoran za koordinaciju procesa javnih konsultacija.

1.2 Civilno društvo

Iz dostavljenih podataka tokom izveštavanja vidimo da su opštine kontinuirano podržavale civilno društvo pružajući im podršku i saradnju. Prema dobijenim podacima, značajan broj opština je dalo finansijsku podršku za projekte NVO-a. U 26 opština (Priština, Orahovac, Glogovac, Vitiana, Gračanica, Srbica, Peć, Štimlje, Podujevo, Prizren, Dečane, Mališevo, Klina, Štrpce, Elez Han, Južna Mitrovica, Dragaš, Junik, Gnjilane, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljani, Kosovo Polje, Kamenica) izdvojen je budžet za podršku projektima OCD-a u skladu sa Uredbom br. 04/2017 o kriterijumima, standardima i procedurama javnog finansiranja NVO-a koji iznosi 9,634,249.02 evra, dok u 4 opštine (Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Obilić) nisu dodelile budžet i 1 opština (Kačanik) nije dostavila podatke. Ovom finansijskom podrškom podržane su NVO sa 1,211 projekata.

U cilju podsticanja i stimulisanja prijavljivanja NVO-a u opštinske projekte, opštine su preduzele i aktivnosti kao što su: informisanje na lokalnim radijima, društvenim mrežama i pozivima na internet stranicama opština, organizovanje informativnih sastanaka o procedurama prijavljivanja, pružanje pomoći u popunjavanju dokumentacije za prijavu za grupe NVO koje su marginalizovane itd. Opštine su takođe podržale i projekte NVO-ova za zaštitu manjinskih zajednica. U 14 opštine (Peć, Štrpce, Prizren, Dragaš, Priština, Gračanica, Štimlje, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) podržano je ukupno 28 projekata NVO-a za zaštitu manjinskih zajednica u iznosu od 220,250.00 evra.

U 25 opštine (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečani, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) objavljeni su pozivi i korisnici na web stranicama opština, dok u 4 opštine (Mališevo, Parteš, Severna Mitrovica, Obilić) nisu objavljeni, za dve opštine (Ranilug i Novo Brdo) nema podataka.

1.3 Borba protiv korupcije i terorizma

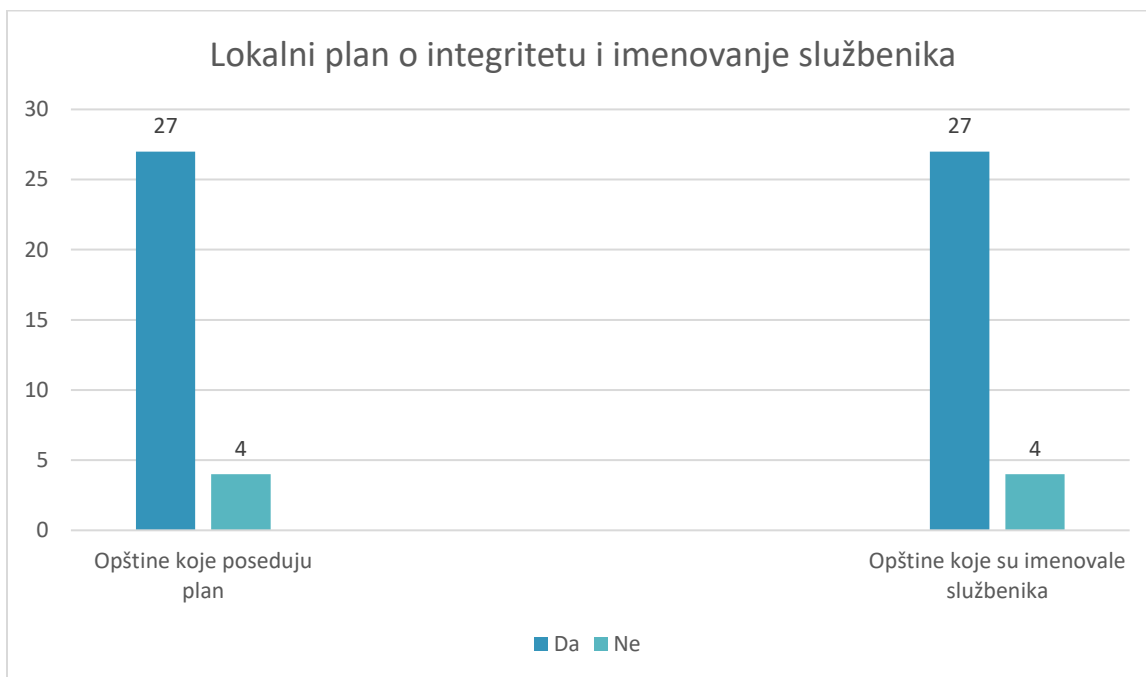
Jedan od specifičnih ciljeva koji proizilaze iz Strategije za sprečavanje nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vodi ka terorizmu je podizanje kapaciteta institucija u cilju rane identifikacije faktora i procesa radikalizma, stoga u tom cilju u 11 opština (Junik, Glogoc, Dečane, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Parteš, Gnjilane, Vučitrn, Obilić, Lipljan) u saradnji sa centralnim nivoom i donatorima, organizovane su obuke za opštinske službenike za obrazovanje, nastavnike, i školska rukovodstva da identifikuju mlade ljude koji su u opasnosti od ekstremizma, dok u 20 opština (Peć, Štrpce, Prizren, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Gračanica, Štimlje, Vitina, Ranilug, Severna Mitrovica, Uroševac, Suva Reka, Novo Brdo, Kosovo Polje, Kamenica) nisu organizovane.

Za podršku i suzbijanje terorizma, radikalizma i nasilnog ekstremizma, 17 opština su preduzele konkretne aktivnosti za podizanje svesti građana protiv radikalizma koji može dovesti do nasilnog ekstremizma kao što su: redovni sastanci preko lokalnih odbora i imama lokalnih džamija, sastanci sa učenicima različitih škola, stvorene su sigurne prostorije u školama za učenike za privatno postavljanje pitanja o osetljivim društvenim pitanjima, kampanje podizanja svesti sa građanima, aktivnosti na terenu, diskusije tokom redovnih sastanaka sa članovima OSBZ-a, sastanci sa mladima, ženama i obrazovnim strukturama u ciljem identifikacije faktora koji utiču na porast ekstremizma sa radikalizmom, itd., dok 14 opština (Peć, Štrpce, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Ranilug, Severna Mitrovica, Štimlje, Uroševac, Suva Reka, Novo Brdo, Kosovo Polje) nije preduzelo aktivnosti. U 30 opština nije prijavljen nijedan slučaj u Opštinskim savetima za bezbednost u zajednici u nasilnim ekstremizmom i terorizmom, dok jedna opština (Gnjilane) je pojavljen jedan slučaj.

U cilju borbe protiv korupcije, opštine su dosledno proglašavale slučajeve sukoba interesa opštinskih zvaničnika. U periodu januar - decembar 2024. godine, u 26 opština nije bilo slučajeva sukoba interesa opštinskih službenika. U 5 opština (Glogovac, Priština, Klina, Podujevo, Vučitrn) zabeleženo je 12 slučajeva sukoba interesa od strane zvaničnika.

Što se tiče savetnika Skupštine opštine koji su se izjasnili o sukobu interesa pre donošenja odluka u Skupštini opštine, u 3 opštine (Orahovac, Klina, Vučitrn) prijavljeno je 36 slučajeva, dok u 28 opština takvih slučajeva nije bilo.

Lokalni plan integriteta je izrađen u 27 opština, dok u 4 opštine (Gračanica, Severna Mitrovica, Uroševac, Kosovo Polje) nije izrađen Lokalni plan integriteta. Većina opština je, prema izveštajima, imenovala službenika koji izveštava o Lokalom planu integriteta od 31 opština koje su izveštavale, 27 opštine su imenovala relevantnog službenika, dok 4 opštine (Štrpce, Ranilug, Severna Mitrovica, Kosovo Polje) još uvek nisu imenovala službenika.

Grafikon 3: Lokalni plan o integritetu i imenovanje službenika

Što se tiče sprovođenja Zakona o upotrebi jezika, za uspostavljanje pristupa uslugama na službenom jeziku, 22 opštine je preduzelo sledeće aktivnosti: *organizovanje sastanaka, dok za srpski i albanski jezik zaposleni su službenici za prevođenje, pružaju se simulantske usluge na svim službenim sastancima, materijal opštinskih organa se prevodi na službenim jezicima, dele se razne brošure za promovisanje jezičkih prava za sve zajednice itd.* dok 5 opština (Srbica, Štimlje, Podujevo, Severna Mitrovica i Gnjilane) nisu preduzele aktivnosti. U četiri (4) opštine (Klina, Mališevo, Ranilug, Parteš) preduzete su delimične aktivnosti ili su u procesu poboljšanja ovog pitanja. Kao što je propisano Zakonom o upotrebi jezika, kao i opštinskim uredbama o službenim jezicima, u 27 opština se vrši objavljivanje opštinskih akata na službenim jezicima, dok u 2 opštine (Mališevo, Vitina) objavljuju se delimično, i u 2 opštine (Severna Mitrovica, Elez Han) se ne objavljuju.

1.4 Zaštita i kulturno nasleđe

U oblasti kulturnog nasleđa, izazov za opštine i dalje ostaje izrada opštinskih planova za zaštitu kulturnog nasleđa, pošto je prema podacima iz 31 opštine koja izveštava, samo 10 opština (Štrpce, Prizren, Dečane, Dragaš, Priština, Gračanica, Kačanik, Vitina, Obilić, Orahovac) izradilo je nacrt ovog plana.

Izazovi koje 21 opština (Peć, Junik, Glogovac, Mališevo, Podujevo, Parteš, Ranilug, Uroševac, Suva Reka, Novo Brdo, Južna Mitrovica, Elez Han, Srbica, Štimlje, Gnjilane, Vučitrn, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica, Severna Mitrovica i Klina) nisu usvojili ovaj plan su: nedostatak stručnog kadra, nedostatak stručnjaka, nedostatak budžetskih sredstava, izazovi u vezi sa registracijom i dokumentacijom postojećeg kulturnog nasleđa, itd.

Broj prekršaja i bespravne gradnje u 4 opštine (Štrpce 15 prekršaja, Prizren 1 prekršaj, Južna Mitrovica 1 prekršaj, Lipljan 2 prekršaja) zabeleženi su prekršaji u zaštićenim područjima, dok je u 20 opština (Peć, Junik, Glogovac, Dečani, Dragaš, Kačanik, Mališevo, Podujevo, Vitina, Parteš, Ranilug, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Kosovo Polje, Kamenica) nije bilo slučajeva, u 6 opština (Orahovac, Priština, Elez Han, Gračanica, Klina, Srbica) nisu dali odgovor i 1 opština (Severna Mitrovica) nema informacije.

U 8 opština (Glogovac, Štimlje, Mališevo, Parteš, Ranilug, Severna Mitrovica, Parteš, Vučitrn) nije obezbeđena oprema za bezbednosni nadzor/instaliranje kamera na objektima kulturnog nasleđa (verski kulturni objekti, zaštićena područja, muzeji, itd.), u 12 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Dečane, Klina, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje) ova oprema je obezbeđena, u 10 opština (Dragaš, Kačanik, Južna Mitrovica, Prizren, Orahovac, Dragaš, Priština, Podujevo, Vitina, Novo Brdo, Kamenica) je delimično obezbeđena. Jedna opština Elez Han nema crkve.

U 5 opština (Štrpce, Klina, Parteš, Uroševac, Kosovo Polje) potpisani su memorandumi o saradnji o dužnostima i odgovornostima za održavanje pravoslavnih crkava. U 20 opština (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečani, Južna Mitrovica, Štimlje, Podujevo, Vitina, Ranilug, Severna Mitrovica, Parteš, Vučitrn, Obilić, Novo Brdo, Lipljan, Kamenica, Dragaš, Kačanik, Mališevo) nisu potpisane jer neke od njih nemaju crkvu. Dok 6 opština (Orahovac, Priština, Elez Han, Gračanica, Gnjilane, Suva Reka) nisu pružile podatke.

Za funkcionisanje seoskog saveta za Veliku Hoću, opština Orahovac je na vreme završila sve procedure za osnivanje ovog saveta. Ovaj savet je funkcionalan i budžet od 30.670 hiljada evra je opredeljen da bi se omogućio njegov rad do 2025. godine.

Za sprovođenje Zakona o istorijskom centru Prizrena, za period januar-decembar 2024. godine, opština Prizren nije izdvojila budžet u okviru posebnih zaštićenih područja. U opštini Prizren bilo je 3 ilegalnih gradnji, od kojih je 1 građevinsko, 1 rušenje i 1 renoviranje. Neovlašćeni objekti tretirani su u skladu sa zakonom o legalizaciji. Završena je klasifikacija zahteva za legalizaciju.

Muzej prirode nije osnovan u opštini Kosovo Polje.

Takođe, u cilju podizanja svesti i promocije zaštite kulturnog nasleđa, opštine su preduzele različite aktivnosti. U 22 opštine (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Vitina, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljane, Kosovo, Kamenica) realizovane su sledeće

aktivnosti: promovisanje dobara kulturnog nasledstva u televizijskim medijama, fotografisanje kulturnih dobara kulturnog nasleđa, projektovanje za restauraciju nekoliko objekata kulturnog nasleđa, čišćenje grada, podela brošura, podizanje svesti građana, restauracije, obrazovne aktivnosti, izložbe i kulturni projekti, izrada mapa područja i brošura za promociju turizma, razne posete objektima koji su pod zaštitom, itd., dok u 9 opština (Štrpce, Dragaš, Elez Han, Srbica, Gračanica, Štimlje, Ranilug, Severna Mitrovica, Novo Brdo) nisu održane nikakve aktivnosti.

2. EKONOMSKI KRITERIJUMI

2.1 Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

U cilju pružanja boljih usluga građanima, predviđeno je stvaranje centara za registraciju poslovnih subjekata (one-stop shop) koji će olakšati pružanje usluga poslovnim subjektima, uključujući njihovu registraciju. Oni su funkcionalni u 28 opština, dok u 3 opštine (Priština, Ranilug, Parteš) nisu uspostavljeni.

Broj tržišnih inspektora u 25 opština je 33, dok 6 opština (Peć, Junik, Štrpce, Priština, Severna Mitrovica, Novo Brdo) nema inspektora. Takođe, broj inspekcija u 25 opština je 10.331, dok 5 opština (Peć, Štrpce, Priština, Štimlje, Novo Brdo) nisu imale nijednu inspekciju. Dok u 1 opštini (Klina) nema podataka.

Što se tiče javnih rasprava o planiranju budžeta, održano je 187 javnih rasprava u 27 opština, dok u 3 opštine (Peć, Gračanica, Štimlje) nisu održane, dok u 1 opštini (Elez Han) nije dat odgovor.

Tokom perioda januar – decembar 2024. godine, u 27 opština broj registrovanih poslovnih subjekata je 6.951, opština Priština nije dostavila podatke o registrovanim poslovnim subjektima u ovom izveštajnom periodu. Dok je broj zatvorenih poslovnih subjekata u prvoj polovini ove godine u 27 opština je 522 poslovnih subjekata, u 1 opštini (Junik) nije bilo zatvorenih poslovnih subjekata, a 4 opštine (Priština, Lipljan, Obilić, Novo Brdo) nisu dale podatke. Jedna od aktivnosti koja je važna u evropskoj agendi je podrška žena u poslovnom rukovodstvu, a tokom 2024. godine broj boslovnih jedinica koje vode žene u 26 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Klina, Kačanik, Hani Elezit, Južna Mitrovica, Skenderaj, Rakovica, Severna Mitrovica, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) je 4.398 poslovnih subjekata, dok u 5 opština (Priština, Obilić, Novo Brdo, Gračanica i Vitina) nema boslovnih subjekata koje se vode od strane žena.

Dodeljeni budžet za subvencionisanje poslovanja za 12 opština (Peć, Glogovac, Kačanik, Elez Han, Srbica, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Gnjilane, Uroševac, Kamenica, Kosovo Polje) je iznos od 797.200.00 evra, dok u 19 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Gračanica, Štimlje, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan) nisu izdvojili budžet za subvencionisanje poslovanja tokom izveštajnog perioda.

2.2 Porezi

U cilju suzbijanja neformalne ekonomije preduzete su radnje u 26 opština, kao što su: *kontinuirane kontrole poslovanja u vezi sa izdavanjem fiskalnih kupona, zatvaranje nelegalnih subjekata do kompletiranja adekvatne dokumentacije za obavljanje delatnosti, zahtevanje preduzeća da se registruju kod KARB-a, proizvodi koji su bili bez zvanične deklaracije na službenom jeziku uklonjeni su sa prodaje, dok proizvodi koji su bili bez porekla su zaplenjeni i uništeni u prisustvu osoba koje se vršili trgovanje na nezakoniti način, date su opomene, obavljene su inspektiranja o posedovanju sertifikata o registraciji poslovnih subjekata, obavljena je kontinuirano inspektiranje i kontrola poslovnih prostorija, zatvaranje ilegalnih poslovnih subjekata, davanje potrebnih saveta za zakonito poslovanje, itd.*, dok u 5 opština (Štrpce, Štimlje, Ranilug, Priština, Novo Brdo) nije preduzeta nijedna radnja.

Tokom 2024. godine, od 31 opštine koja izveštava, njih 25 je dobilo 233 preporuke od glavnog revizora. Od toga, 173 preporuke su adresirane, 80 preporuka je ostalo nerešeno, a 104 preporuke su u procesu.

Jedinica za unutrašnju reviziju funkcioniše u 26 opština, dok 5 opština (Severna Mitrovica, Parteš, Elez Han, Gračanica, Ranilug) ne funkcioniše.

U 24 opštine (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Kamneica) uspostavljena je jedinica za reviziju, dok u 7 opština (Parteš, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Elez Han, Parteš) nije uspostavljena.

Što se tiče planiranja opštinske imovine za lokalni ekonomski razvoj, 25 opština su objavile registar opštinske imovine, dok u 6 opština (Prizren, Dečane, Parteš, Severna Mitrovica, Obilić, Gračanica) nije objavljen.

2.3 Preduzeća i privredne politike

U 11 opština, privredne zone su funkcionalizovane. U 20 opština (Peć, Prizren, Dečani, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Novo Brdo, Kosovo Polje i Gračanica) nisu funkcionalizovane privredne zone.

3. EVROPSKI STANDARDI

3.1 Poljoprivreda i ruralni razvoj

U poljoprivrednom sektoru, značajan izazov ostaje izrada dokumenata za dalju regulaciju poljoprivrednog zemljišta, pošto od 31 opštine koja je prijavila, samo 11 opština (Junik, Prizren, Glogovac, Orahovac, Dragaš, Elez Han, Mališevo, Podujevo, Parteš, Uroševac, Kamenica, izrađen je programski plan za razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj, dok u 20 opštine (Peć, Štrpce, Dečane, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Vitina, Ranilug, Severna Mitrovica, Gnjilane, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Gračanica) pogramski plan za poljoprivredu i ruralni razvoj još nije izrađen. Tokom perioda januar-decembar 2024 godine u 22 opštine (Peć, Junik, Štrpce, Glogovac, Dečane, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, parteš, Gnjilane, Uroševac, Novo brdo, Kosovo Polje) broj podnetih predmeta promenu destinacije poljoprivrednog zemljišta je 501, dok 9 opština (Štrpce, Prizren, Dragaš, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kamenica, Gračanica) nije podnelo nijedan zahtev.

Pored toga, donete su 394 odluke u vezi sa ovim zahtevima iz 22 opštine (Peć, Junik, Glogovac, Dečane, Orahovac, Priština, Kačanik, Elez Han, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Lipljan, Novo B, Severna Mitrovica, Vučitrn, Obilić, Suva Reka), dok u 9 opština (Štrpce, Prizren, Dragaš, Klina, Gračanica, Severna Mitrovica, Vučitrn, Obilić, Suva Reka) nije doneta nijedna odluka.

U 10 opština (Peć, Prizren, Glogovac, Orahovac, Dragaš, Klina, Ranilug, Parteš, Kamenica, Kosovo Polje) bilo je slučajeva gubitka poljoprivrednog zemljišta, dok je u 14 opština (Junik, Štrpce, Dečane, Elez Han, Južna Mitrovica, Štimlje, mališevo, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn Suva Reka, Suva Reka, Lipljan) nije bilo slučajeva, dok u 7 opština (Priština, Kačanik, Srbica, Gračanica, Severna Mitrovica, Obilić, Novo Brdo) nisu dale podatke.

U opštinama u kojima je bilo slučajeva gubitka poljoprivrednog zemljišta urađeno je korito, obavljeni inspekcijски nadzori, obustavljena je promena namene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko i izrečene su novčane kazne.

U vezi sa daljom konsolidacijom opštinskih informacionih i savetodavnih centara za poljoprivredu i ruralni razvoj u 22 opštine (Peć, Junik, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Vitina, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Brčko, Novo Lipovo, Vučičevo Kamenica), ovi centri su postali funkcionalni. U 9 opština (Štrpce, Prizren, Elez Han, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Ranilug, Gračanica, Severna Mitrovica) nisu funkcionalizovane.

Za zaštitu poljoprivrednog zemljišta i promociju značaja poljoprivrednog zemljišta, u 22 opštine (Glogovac, Suva Reka, Junik, Peć, Dragaš, Podujevo, Srbica, Klina, Kačanik, Kamenica, Mališevo, Orahovac, Štimlje, Lipljan, Đakovica, Južna Mitrovica, Priština, Obilić, Rakovica, Gnjilane.) podržano je ukupno 7879 farmera u sektoru pčelarstva, stočarstva, povrtarstva, živinarstva, hortikulture, dok 6 opština (Štrpce, Dečane, Novo Brdo, Lipljan, Gračanica, Severna Mitrovica) nije podržano.

Plan upravljanja ruralnim zemljištem raspolažu 16 opština (Peć, Dragaš, Elez Han, Gračanica, Štimlje, Podujevo, Vitina, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje). U 15 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Mališevo, Ranilug, Kamenica, Severna Mitrovica) taj plan nije izrađen.

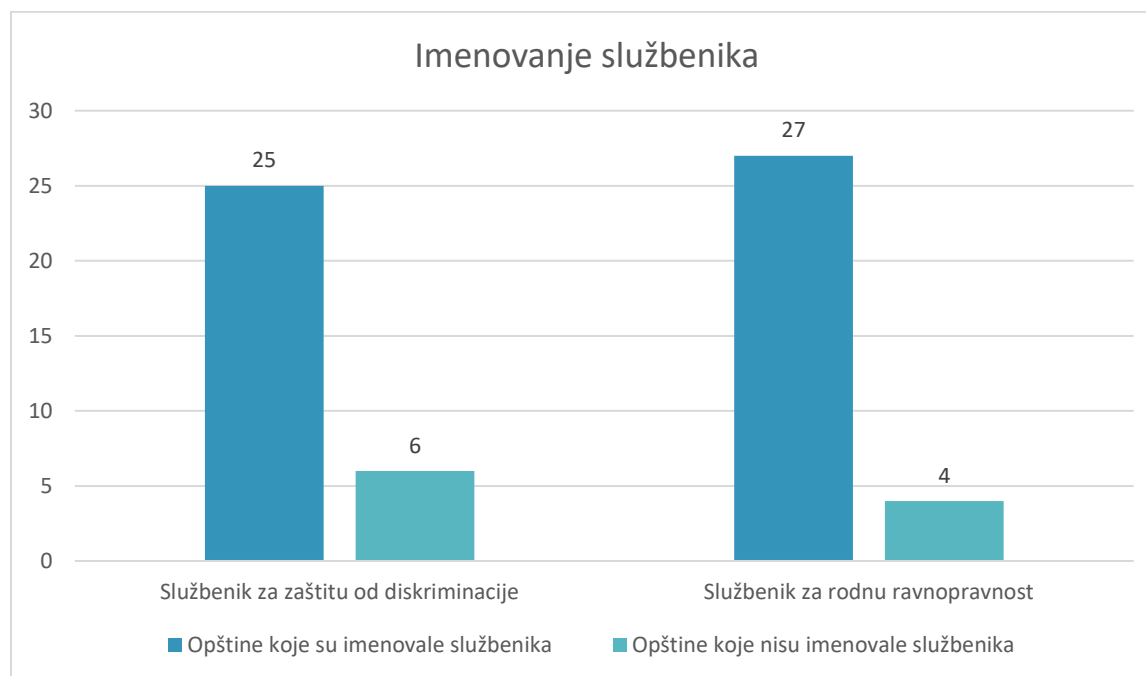
3.2 Energija

U cilju sprovođenja obaveza koje proizilaze iz SSP-a, opštine su kontinuirano razvijale politike u oblasti energetske efikasnosti. Plan energetske efikasnosti je izradilo 16 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Mališevo, Vitina, Parteš, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan), dok u 15 opština (Priština, Priština, Južna Mitrovica, Južna Mitrovica, Podujevo, Ranilug, Severna Mitrovica, Gnjilane, Vučitrn, Kosovo Polje, Kamenica, Hani i Elezit) ovaj plan još uvek nije izrađen.

U cilju sprovođenja ovog plana, u 21 opštini (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Lipljan, Suva Reka) sprovedene su mere efikasnosti projekata. Neki od projekata su: postavljanje efikasnih sijalica u gradovima i selima, izolacija obrazovnih objekata i drugih javnih zgrada merama energetske efikasnosti, zamena rasvetnih lampi efikasnim – LED lampama, izgradnja novih sistema centralnog grejanja u javnim zgradama i dr. U 10 opština (Dečane, Elez Han, Gračanica, Štimlje, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo, Kosovo Polje) nije bilo projekata.

Sudstvo i osnovna prava

U okviru zakona o zaštiti od diskriminacije, opštine su dužne da odrede nadležnu jedinicu ili službenika za koordinaciju i izveštavanje o primeni ovog zakona, a prema zvaničnim podacima možemo videti da do sada u 25 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Ranilug, Parteš, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) imenovan je nadležni službenik za zaštitu od diskriminacije, dok u 6 opština (Kačanik, Vitina, Severna Mitrovica, Gnjilane, Obilić, Novo Brdo) još uvek nije imenovan. Što se tiče službenika za rodnu ravnopravnost, imenovan je u 27 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečani, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Parteš, Severna Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica), dok u četiri opštine (Kačanik, Ranilug, Obilić, Novo Brdo) relevantni službenik nije imenovan.

Grafikon 5: Imenovanje službenika za sprovođenje Zakona o zaštiti od diskriminacije i rodnu ravnopravnost

U 14 opština (Peć, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Mališevo, Ranilug, Vučitrn, Obilić, Lipljan, Kosovo Polje) izdvojena su budžetska sredstva u iznosu od 103.140 evra, dok su u oblasti razvoja ljudskih prava do 17 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Dragaš, Štimlje, Podujevo, Vitina, Parteš, Vetrinska Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Novo Brdo, Kamenica, Elez Han) nije dodeljen budžet.

Jedan od izazova identifikovanih u izveštaju Evropskog saveta o Kosovu na lokalnom nivou jeste da briga o starima ostaje ozbiljno pitanje. Podaci pokazuju da 10 opština (Peć, Orahovac, Priština, Srbica, Štimlje, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan) nudi stambeno zbrinjavanje starih lica, dok 21 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Južna Mitrovica, Klinaca, Dragača, Mitrovica, Dečane, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Gnjilane, Obilić, Kosovo Polje, Kamenica, Hani i Elezit) ne nude smeštaj za starije osobe.

U skladu sa važećim zakonodavstvom na Kosovu, svaka opština, preko svoje uprave, odgovorna je za obezbeđivanje socijalnih i porodičnih usluga na svojoj teritoriji prema standardu koji je odredilo ministarstvo. Takođe, od 31 opštine koje su prijavile ove godine, samo 12 opština (Peć, Prizren, Orahovac, Priština, Srbica, Štimlje, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan) nalaze se 13 centara za stara lica.

Još jedan nalaz iz izveštaja EK-a o Kosovu je izrada Strategije i Akcionog plana protiv nasilja u porodici. Akcioni plan protiv nasilja u porodici je izrađen u 19 opština (Peć, Junik, Prizren, Orahovac, Dragaš, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Gnjilane, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) dok u 12 opština (Štrpce, Glogovac, Dečane, Priština, Gračanica, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Uroševac, Vučitrn, Novo Brdo) još uvek nije izrađen.

Zabrinjavajuće i dalje ostaju slučajevi nasilja u porodici sa izveštajima koji ukazuju da je 24 opštine tretirano ukupno 1.080 slučajeva (Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica, Mališevo). U 5 opština (Peć, Parteš, Ranilug, Severna Mitrovica, Elez Han) nije tretiran slučaj nasilja u porodici.

U suštini, opštine su izveštavale da prema prijavljenim slučajevima preduzete su mere za podršku protiv nasilja u porodici u 25 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Obilje, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) kao što su: podizanje svesti građana o posledicama nasilja u porodici, socijalno savetovanje, kampanje podizanja svesti, obuka, deljenje brošura za podizanje svesti protiv nasilja itd. Dok u 6 opština (Orahovac, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Elez Han) nisu preduzete mere.

Što se tiče osnivanja opštinskog saveta za zaštitu žrtava rodno zasnovanog nasilja u porodici, u 20 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje) formiran je opštinski savet za zaštitu žrtava i održano 18 sastanaka. Dok u 11 opština (Dečane, Kačanik, Srbica, Gračanica, Podujevo, Ranilug, Severna Mitrovica, Obilić, Vučitrn, Kamenica, Elez Han) ovaj savet nije osnovan.

Učinjeni su kontinuirani naponi od strane opština da podrže sprovođenje politika za rodnu ravnopravnost, gde u 29 opština (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han,

Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica,) broj žena na rukovodećim pozicijama je 1,002. U opštini Parteš nema izveštaja o ženama na rukovodećim pozicijama. Pored njih, u lokalnoj javnoj upravi uključujući i skupštinu opština u 30 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Kačanik, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan Kosovo Polje, Kamenica), dok opština Štrpce nema zastupljenost žena. Što se tiče statističkog (rodnog) odnosa direktora opštinskih direkcija, u 27 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Kačanik, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) su 95 žena direktora. Dok u 4 opštine (Klina, Ranilug, Parteš, Novo Brdo) nema nijedne direktorice.

U vezi sa ostvarivanjem imovinskih prava žena u 24 opštine preduzete su sledeće akcije: kampanje podizanja svesti, okrugli stolovi, obuke, radionice, informisanje građana o Administrativnom uputstvu za registrovanje zajedničke imovine na ime dva supružnika putem postera koje se postavljaju na odgovarajuća mesta, održavanje informativnih sesija sa građanima a posebno sa ženama, sa ciljem podizanja svesti o imovinskim pravima žena , u slučajevima registrovanja nepokretne imovine od strane dva supružnika oslobođane su od opštinskih poreza itd. U 7 opština (Peć, Štrpce, Prizren, Dečane, Srbica, Severna Mitrovica, Elez Han) nije preduzeta nijedna akcija.

Na ime dva supružnika u periodu januar-decembar 2024. godine, prema izveštajima opština, proizilazi da u 26 opština (Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) registrovane su 5.898 imovina na ime dva supružnika. Dok u 2 opštine (Peć, Štrpce) nije bilo imovine registrovane na imena oba supružnika tokom izveštajnog perioda. Za 3 opštine (Dragaš, Elez Han, Severna Mitrovica) nema odgovora po ovom pitanju.

Još jedan izazov identifikovan u izveštaju Evropske komisije na lokalnom nivou vlasti je primena zakona o zaštiti dece, zbog čega je značajan broj opština izrazio svoje izazove i poteškoće u primeni ovog zakona, kao što su: nedostatak adekvatnog kadra i finansijskih sredstava za njihovo lečenje, nedostatak službenika za zaštitu prava dece, nedovoljno održavanje saslušanja, izazov ostaje šire obevšetnje ovih kategorija u vezi sa njihovim osnovnim pravima i sa upućivanjem njihovog problema u relevantnim institucijama, ponašanje stručnjaka koji će održatilekcije na temu zaštite dece, štampanje brošura i raznih promocijnih materijala, primena i sprovođenje uredbe o dečijoj zaštiti, hraniteljske ili prihvatiličke porodice i dr.

U 23 opštine (Peć, Junik, Prizren, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica), uspostavljeni su mehanizmi zaštite dece, kao što su: Opštinski timovi za dečija prava, imenovani su opštinski timovi za prava deteta, službenici za prava deteta, kao i radne grupe za unapređenje ovih prava uopšte, uspostavljene su dečije opštinske skupštine. Dok u 7 opština (Štrpce, Glogovac, Srbica, Vitina, Ranilug, Severna Mitrovica, Novo Brdo) nisu uspostavljene.

U 21 opštini je imenovan nadležni službenik za zaštitu dece, dok u 10 opština (Prizren, Glogovac, Priština, Južna Mitrovica, Vitina, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Kosovo Polje, Kamenica, Elez Han) još uvek nije imenovan.

U 21 opštini (Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Priština, Klina, Srbica, Gračanica, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Lipljane, Kamenica, Kosovo Polje) pristupne su javne ustanove za osobe sa invaliditetom, u 8 opština (Peć, Dragaš, Kačanik, Štimlje, Mališevo, Južna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo) delimično i 1 opština (Elez Han) nije dostavila podatke, dok u opštini Obilić oni nisu dostupni.

Za povećanje svesti o Zakonu o zaštiti dece, organizovane su kampanje/sastanci za podizanje svesti u 23 opštine, dok u 8 opština (Štrpce, Dragaš, Klina, Gračanica, Ranilug, Severna Mitrovica, Suva Reka, Elez Han) nisu organizovane kampanje.

U kontekstu sprovođenja zakona o dječijoj zaštiti, pravilan pristup djece sa smetnjama u razvoju obrazovnim ustanovama i neophodnoj pomoći i dalje predstavlja izazov. S tim u vezi, tokom izveštajnog perioda, u 19 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Lipljan, Kamenica, Kosovo Polje), obrazovne ustanove su pristupačne za osobe sa invaliditetom, dok u 8 opština (Dragaš, Priština, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vučitrn, Novo Brdo) delimično su pristupačne i u 3 opštine (Peć, Obilić, Elez Han) nisu pristupačne. U 1 opštini (Severna Mitrovica) školski objekti nisu pod upravom opštine.

Takođe, u 26 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Mitrovica, Severna Mitrovica, Lipovlje, Gnjilane, Kamenica) osobe sa invaliditetom imaju pomoć u učenju, u 3 opštine (Severna Mitrovica, Elez Han, Peć) nemaju dovoljnu asistenciju, opština Elez Han nema odgovor po ovom pitanju, dok 1 opština (Novo Brdo) ima samo jednu školu.

U 22 opštine (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Opština Kosa, Lipljan, Suva Reka, Kosovo Polje) one su ponudile negu za decu bez roditelja, dok u 7 opština (Štrpce, Orahovac, Vitina, Severna Mitrovica, Obilić, Novo Brdo, Kamenica) nije obezbeđena nikakva nega. U 2 opštine (Elez Han i Ranilug) opštine nisu dale podatke.

U 15 opština (Junik, Prizren, Glogovac, Priština, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Gnjilane, Vučitrn, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) je pokrenuta godišnja kampanja za sprečavanje trgovine ljudima, dok je u 15 opština (Peć, Štrpce, Klina, Gračanica, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Obilić, Suva Reka, Uroševac) nije pokrenuta. Nema odgovora iz opštine Elez Han po ovom pitanju.

Što se tiče usvajanja trogodišnjeg plana socijalnog stanovanja, u 16 opština (Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Klina, Kačanik, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Lipljan, Polje) je usvojen trogodišnji plan za socijalno zbrinjavanje, dok u 14 opština (Peć, Junik, Štrpce, Dragaš, Priština, Srbica, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo, Suva Reka, Kamenica) ovaj plan nije odobren. Nema odgovora iz opštine Elez Han po ovom pitanju.

Konsultativni odbor za osobe sa invaliditetom je operacionalizovan u 17 opština (Peć, Junik, Glogovac, Orahovac, Klina, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica), dok u 13 opština (Štrpce, Prizren, Dečane, Dragaš, Priština, Kačanik, Srbica,

Podujevo, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo) nije uspostavljen i 1 opština (Elez Han) neje pružila odgovor. Što se tiče besplatne pravne pomoći za sve građane Republike Kosovo, u 6 opština (Priština, Prizren, Peć, Mitrovica, Gnjilane, Uroševac) je operacionalizovana regionalna kancelarija za besplatnu pravnu pomoć, i 1 opština (Đakovica) nije dostavila podatke. Što se tiče mobilnih kancelarija za besplatnu pravnu pomoć kao vid organizovanja pravnih usluga, one su osnovane u 18 opština (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Orahovac, Dragaš, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Parteš, Gnjilane, Vučitrn, Kamenica, Kosovo Polje) dok u 5 opština (Štrpce, Ranilug, Severna Mitrovica, Uroševac) nisu uspostavljeni. 7 opština (Dečane, Priština, Elez Han, Vitina, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo) nisu pružile podatke.

Broj zahteva za besplatnu pravnu pomoć u 16 opština (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Orahovac, Klina, Kačanik, Srbica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Ranilug, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Kamenica) bilo je 3.305 zahteva, dok u 13 opština (Dečane, Priština, Elez Han, Vitina, Parteš, Severna Mitrovica, Gračanica, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Štrpce) nije bilo zahteva tokom izveštajnog perioda, dok je 1 opština (Dragaš) izjavila da ne podnosi izveštaje opštini.

3.3 Zastita zajednica

Za sprovođenje Strategije za zajednicu Roma, Aškalija i Egipćana, u 18 opština (Peć, Prizren, Dečane, Orahovac, Klina, Južna Mitrovica, Štimlje, Podujevo, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovsko Polje, Kamenica) uspostavljen je lokalno akcioni odbor za sprovođenje Strategije za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana, u 4 opština (Srbica, Mališevo, Vitina, Severna Mitrovica) nije uspostavljen. U 7 opština (Glogovac, Junik, Dragaš, Štrpce, Kačanik, Elez Han, Ranilug) ne postoje takve zajednice, a 2 opštine (Gračanica i Priština) nisu pružile podatke.

3.4 Prava, sloboda i bezbednost

Jedan od izazova izveštaja EK-a za Kosovo je izrada Lokalno akcionog plana za reintegraciju, i u 27 opština (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) izrađen je Lokalni akcioni plan za reintegraciju, dok u 4 opštine (Štrpce, Srbica, Severna Mitrovica i Kosovo Polje) ovaj plan još uvek nije usvojen.

U 27 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogoc, Dečane, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Elez Han, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Parteš, Severna Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje) osnovana je Opštinska komisija za reintegraciju (OKR), dok u 4 opštine (Orahovac, Gračanica, Ranilug, Kosovo Polje) nije osnovana.

3.5 Upravljanje granice i migracija

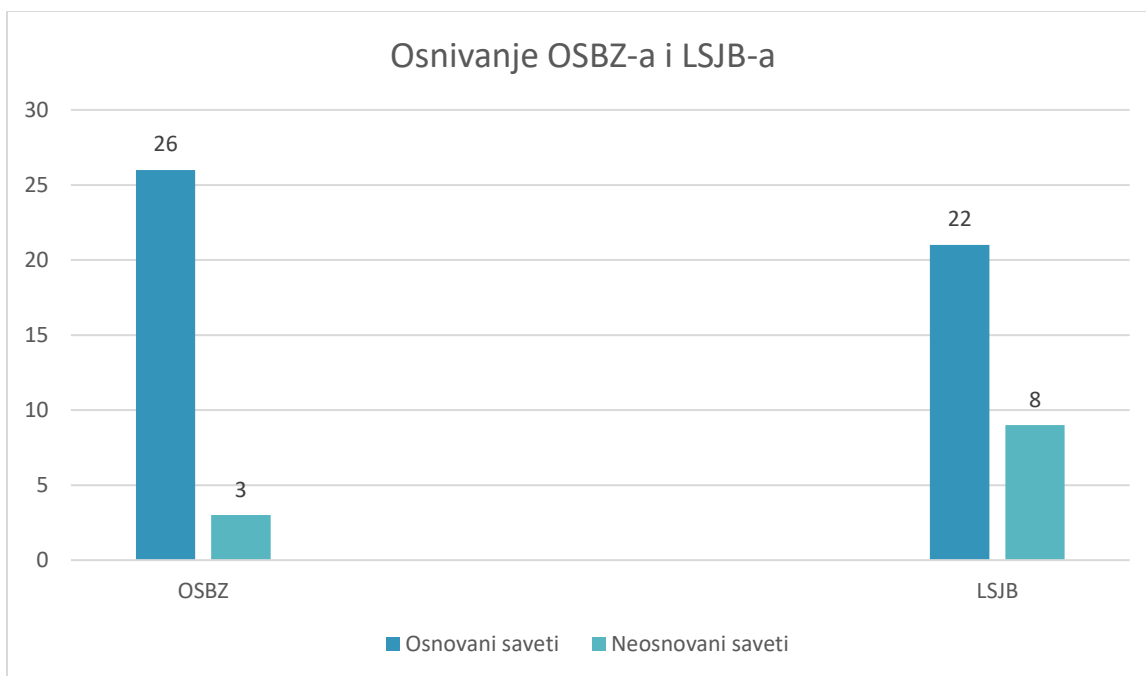
Pružanje mogućnosti povratka raseljenim licima, kao i podrška sa lokalnog nivoa, nastavljeno je tokom ovog perioda. U 15 opština (Peć, Glogovac, Dragaš, Kačanik, Srbica, Gračanica, Mališevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kamenica) broj raseljenih je 187, dok je u 14 opština, Južna Priština, Klina, Južna Mitrovica, Štimlje, Podujevo, Uroševac, Vučitrn, Novo Brdo, Kosovo Polje) nije bilo raseljenih lica. Dve opštine (Elez Han i Severna Mitrovica) nisu pružile podatke.

Što se tiče zahteva za pomoć iz fonda za reintegraciju u 17 opština (Peć, Glogovac, Priština, Klina, Gračanica, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) broj aplikacija je 169, dok u 13 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Dečane, Orahovac, Dragaš, Kačanik, Hani Elezit, Srbica, Štimlje, Ranilug, Parteš i Severna Mitrovica, Novo Brdo) nisu imali nijednu aplikaciju.

Broj aplikacija za razvoj poslovnih subjekata od strane repatriranih osoba u 11 opština (Glogovac, Priština, Mališevo, Podujevo, Vitina, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje) je 124 aplikacija.

OSBZ-i su osnovani u 28 opština, dok u 3 opštine (Orahovac, Severna Mitrovica i Novo Brdo) nisu osnovani, od kojih je 26 opština održalo ukupno 122 sastanka. Lokalni saveti za javnu bezbednost su osnovani u 21 opštini, dok u 9 opština (Štrpce, Dečane, Orahovac, Dragaš, Elez Han, Srbica, Štimlje, Ranilug, Novo Brdo) nisu osnovani lokalni saveti za javnu bezbednost. Od toga, 17 opština (Junik, Prizren, Glogovac, Priština, Klina, Kačanik, Gračanica, Mališevo, Podujevo, Vitina, Parteš, Gnjilane, Vučitrn, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) je održalo ukupno 84 sastanaka LSJB-a i u 14 opština nije održano nijedan sastanak.

Što se tiče Akcionih timova za bezbednost (ATB), 12 opština je održalo ukupno 39 sastanaka ATB-a, dok u 19 opština (Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Elez Han, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Ranilug, Severna Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Novo Brdo, Kamenica) nije održano nijedan sastanak.

Grafikon 6: Osnovani OSBZ-i i LSJB-i

Seoski saveti su osnovani u 24 opštine (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Dragaš, Klina, Kačanik, Elez Han, Gračanica, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kamenica, Orahovac), dok u 6 opština (Štrpce, Srbica, Štimlje, Parteš, Kosovo Polje, Priština) nisu osnovani, a u opštini Severna Mitrovica nema sela. Od toga, 15 opština (Peć, Junik, Prizren, Glogovac, Dečane, Kačanik, Južna Mitrovica, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kamenica) održalo je ukupno 363 sednice saveta.

Razvoj obrazovnog sistema i izgradnja kapaciteta u sveobuhvatnom obrazovanju nastavljani su u opštinama, za oblast u 21 opštini (Peć, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Novo brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica, Srbica) organizovano je ukupno 331 obuka za nastavnike. U preostalih 7 opština (Junik, Štrpce, Dragaš, Vitina, Ranilug, Parteš, Vučitrn) nije bilo obuka, i jedna opština (Severna Mitrovica) nije mogla da održi obuku zbog političkih okolnosti. Dok 2 opštine nisu dale podatke (Elez Han i Gračanica).

U 27 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) broj obdaništa je 125. Dok u 3 opštine (Gračanica, Elez Han i Severna Mitrovica) nisu pružile podatke i opština Novo Brdo je izvestila da nema obdaništa.

Što se tiče povećanja stepena učešća dece u ustanovama predškolskog vaspitanja i obrazovanja, u 27 opština broj dece uzrasta od 0-5 godina koja pohađaju predškolsko vaspitanje i obrazovanje je 10.738 dece, u 4 opštine (Elez Han, Gračanica, Severna Mitrovica, Novo Brdo) nisu pružile podatke.

Broj dece sa posebnim potrebama koja su uključena u obdaništa (vrtiće) u 17 opština (Peć, Štrpce, Prizren, Glogovac, Orahovac, Priština, Klina, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje) je 215 dece.

Broj slučajeva napuštanja školovanja iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u 9 opština (Peć, Dečane, Priština, Srbica, Štimlje, Podujevo, Uroševac, Lipljan, Kosovo Polje) je 118 slučajeva.

U cilju podizanja svesti o potrebi obrazovanja dece iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana, 7 opština (Prizren, Podujevo, Uroševac, Obilić, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) održalo je: obuke, projekte i kampanje podizanja svesti sa roditeljima o značaju potrebe za obrazovanjem dece ove zajednice, dok u 22 opštine nije sprovedena obuka, i u 2 opštine (Parteš, Ranilug) nemaju građana iz zajednice RAE.

Akcioni plan za sprečavanje napuštanja i neregistrovanja školovanja za nevećinske zajednice (Romi i Aškalije) je izrađen u samo 10 opština (Prizren, Dečane, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Lipljan).

U 23 opštine (Glogovac, Suva Reka, Dečane, Peć, Podujevo, Srbica, Klina, Dragaš, Štrpce, Kačanik, Kamenica, Mališevo, Orahovac, Štimlje, Lipljan, Kosovo Polje, Đakovica, Južna Mitrovica, Priština, Prizren, Gnjilane, Vitina, Uroševac) formirani su timovi za sprečavanje napuštanja školovanja od strane učenika.

Životna sredina

Opštine ostaju posvećene očuvanju i zaštiti životne sredine, kao i sistema upravljanja otpadom. U cilju sprovođenja Zakona o zaštiti životne sredine, 28 opština (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Klina, Kačanik, Hani Elezit, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) su izradili Plan upravljanja otpadom, dok u 2 opštine (Gračanica i Severna Mitrovica) ovaj plan nije izrađen. Dok jedna opština (Priština) nije pružila odgovor.

Izazovi sa kojima se opštine kontinuirano suočavaju u sprovođenju Zakona o zaštiti životne sredine i sprovođenju Plana upravljanja opštinskim otpadom su: nedovoljna sredstava, svest građana, neplaćanje obaveza od strane građana, mali broj ekoloških inspekcija, nedostatak preduzeća, neodgovarajuć kadar za relevantnu oblast, nedostatak dovoljno tehničke opreme za preduzeće za upravljanje otpadom, nedostatak kampanji za podizanje svesti građana o zemljištu, ilegalne deponije i itd.

U cilju promocije i zaštite životne sredine sprovedeno je 56 kampanja u 21 opštini, dok u 9 opština (Peć, Štrpce, Orahovac, Dragaš, Severna Mitrovica, Parteš, Gnjilane, Uroševac, Novo Brdo) nije bilo kampanja, dok 2 opštine (Priština, Elez Han) nisu pružile odgovor.

Opština Obilić je, radi zaštite građana u vezi sa zatvaranjem jezera pepela od uglja kojim upravlja KEK i deponije Miraš, izdala izveštaj o stanju navedenog jezera i zatražila od KEK-a da postavi i ogradu i obeležavanje oko jezera.

Izrada akcionog plana za kvalitet vazduha ostaje značajan izazov za opštine, gde samo 5 opština (Glogovac, Dečane, Kačanik, Vučitrn, Kosovo Polje) su izradile ovaj plan.

Ukupan broj ilegalnih deponija u 26 opštine (Peć, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipjan, Kosovo Polje, Kamenica, Parteš) je 495 deponija, U jednoj opštini (Junik) nema ilegalnih deponija, dok u 4 opštine (Priština, Elez Han, Gračanica, Severna Mitrovica) nije dat detaljan odgovor.

Zaštita potrošača i javno zdravlje

U oblasti zdravlja majke i deteta, 19 opština je organizovalo kampanje podizanja svesti, dok u 10 opština (Junik, Štrpce, Prizren, Dečane, Srbica, Štimlje, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Novo Brdo) nije bilo kampanje. Dok 2 opštine (Elez Han i Vučitrn) nisu pružile informacije.

Tokom perioda januar-decembar 2024. godine održane su 83 obuke u 16 opština, dok je u 14 opština (Peć, Junik, Štrpce, Orahovac, Dragaš, Klina, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Podujevo, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Novo Brdo) nije održana nijedna obuka, dok opština Elez Han nije dala odgovor.

Iz izveštaja opština, u 23 opštine (Peć, Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečane, Orahovac, Dragaš, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Lipljan Štimlje, Ranilug, parteš, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica) zdravstvene ustanove su dostupne osobama sa invaliditetom, u 5 opština (Mališevo, Podujevo, Vitina, Vučitrn, Novo Brdo) delimično i u 3 opštine (Elez Han, Severna Mitrovica, Obilić) nisu pružile podatke.

PREPORUKE:

Na osnovu dobijenih podataka sa pojedinačnog izveštaja opština u ovom izveštaju, MALS, preporučuje:

- ***Izradu Strategije za komuniciranje i odnose sa javnošću u opštinama:*** Štrpce, Glogovac, Dragaš, Južna Mitrovica, Podujevo, Vitina, Ranilug, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo, Kosovo Polje, Kamenica, Obilić;
- ***Izradu plana za zaštitu kulturnog nasleđa u opštinama:*** Peć, Junik, Glogovac, Orahovac, Klina, Južna Mitrovica, Štimlje, Mališevo, Srbica, Podujevo, Parteš, Ranilug, Severna Mitrovica, Gnjilane, Uroševac, Vučitrn, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Kamenica, Elez Han;
- ***Uspostavljanje odbora za unutrašnju reviziju u opštinama :*** Parteš, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Elez Han, Ranilug;
- ***Izradu programskog plana za poljoprivredu i ruralni razvoj u opštinama :*** Peć, Štrpce, Dečani, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Štimlje, Vitina, Ranilug, Severna Mitrovica, Gnjilane, Vučitrn, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo, Lipljan, Kosovo Polje, Gračanica;

- **Izradu plana o upravljanju ruralnog zemljišta u opštinama :** Junik, Štrpce, Prizren, Glogovac, Dečani, Orahovac, Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Južna Mitrovica, Mališevo, Ranilug, Kamenica;
- **Izradu plana o energetske efikasnosti u opštinama:** Priština, Klina, Kačanik, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Štimlje, Podujevo, Ranilug, Severna Mitrovica, Gnjilane, Vučitrn, Kosovo Polje, Kamenica;
- **Izradu Strategije i Akcionog plana protiv prodičnog nasilja u opštinama:** Štrpce, Glogovac, Dečane, Priština, Gračanica, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Uroševac, Vučitrn, Novo Brdo;
- **Izradu trogodišnjeg plana za socijalno zbrinjavanje u opštinama :** Peć, Junik, Štrpce, Dragaš, Priština, Srbica, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo, Suva Reka, Kamenica, Hani i Elezit;
- **Imenovanje službenika koji izveštava o lokalnom planu za integrisanje u opštinama:** Štrpce, Ranilug, Severna Mitrovica, Kosovo Polje;
- **Imenovanje relevantnog službenika za zaštitu deteta u opštinama:** Prizren, Glogovac, Priština, Južna Mitrovica, Vitina, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Kamenica, Elez Han;
- **Pružanje brigeo deci bez roditeljskog staranja u opštinama:** Štrpce, Orahovac, Vitina, Severna Mitrovica, Obilić, Novo Brdo, Kamenica, Elez Han, Ranilug;
- **Uspostavljenje opštinskog veća za zaštitu žrtava porodičnog nasilja na rodnoj osnovi u opštini u opštinama:** Dečane, Kačanik, Srbica, Gračanica, Podujevo, Ranilug, Severna Mitrovica, Obilić, Vučitrn, Kamenica, Elez Han;
- **Funkcionalizovanje konsultativnog odbora za osobe sa invaliditetom u opštinama:** Štrpce, Prizren, Dečane, Dragaš, Priština, Kačanik, Srbica, Podujevo, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo, Elez Han;
- **Uspostavljanje Akcionog tima za bezbednost (ATB) u opštinama:** Štrpce, Dečane, Dragaš, Klina, Elez Han, Srbica, Gračanica, Štimlje, Ranilug, Novo Brdo, Kamenica;
- **Uspostavljanje seoskih veća u opštinama:** Štrpce, Srbica, Štimlje, Parteš, Kosovo Polje, Priština;
- **Oraganizovanje kampanji za podizanje svesti u oblasti zdravstva za majku i dete u opštinama:** Peć, Junik, Štrpce, Orahovac, Dragaš, Klina, Srbica, Gračanica, Južna Mitrovica, Podujevo, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Elez Han;
- **Oraganizovanje kampanji za podizanje svesti za sprovođenje Zakona o zaštiti deteta u opštinama:** Štrpce, Dragaš, Klina, Gračanica, Ranilug, Severna Mitrovica, Suva Reka, Elez Han;
- **Uspostavljenje lokalnog saveta za javnu bezbednost u opštinama (LSJB) u opštinama:** Štrpce, Dečane, Dragaš, Elez Han, Srbica, Štimlje, Ranilug, Novo Brdo;

- ***Obezbeđivanje stambenog zbrinjavanja starih lica u opštinama:*** Junik, Štrpce, Prižren, Glogovac, Dečane, Dragaš, Klina, Kačanik, Gračanica, Južna Mitrovica, Mališevo, Podujevo, Vitina, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Gnjilane, Obilić, Kosovo Polje, Kamenica, Elez Han;
- ***Uspostavljanje lokalnih odbora za sprovođenje Strategije za zajednicu Roma, Aškalija i Egipćana u opštinama :*** Štrpce, Srbica, Mališevo, Vitina, Severna Mitrovica, Gračanica i Priština;
- ***Da se funkcionalizuje Konsultativni komitet za osobe sa invaliditetom u opštinama:*** Štrpce, Prižren, Dečane, Dragaš, Priština, Kačanik, Srbica, Podujevo, Ranilug, Parteš, Severna Mitrovica, Vučitrn, Novo Brdo, Elez Han.